



Paulus: teder als een voedster

Paulus, die macho, vergelijkt zijn eigen houding met die van de tederheid van een voedster. Een verrassende tekst uit 1 Tessalonicenzen, hoofdstuk 2:1-8, de alternatieve lezing voor zondag 16 oktober. Misschien een mogelijkheid om Paulus eens in een ander daglicht te plaatsen.

Hester Smits



Verbeelding van het echtpaar Niki de Saint Phalle en Jean Tinguely, een kunstenaarskoppel dat vruchtbaar samenwerkte. Het verhaal wil dat ze uiteindelijk uit elkaar gingen, nadat bleek dat hij een kind wilde en zij niet. Saint Phalle was in haar jeugd misbruikt door haar vader.

Achter mijn computer zoek ik op de website *Biblia.nl* de perikoop op. Niet alleen in de vertaling van de NBV maar ook meteen de *Statenvertaling*. In eerste lezing zie ik zo direct de in het oog springende verschillen. Wat meteen opvalt, is dat de ene vertaling over moed spreekt en de ander over vrijmoedigheid, maar daarover straks meer. Eerst over tederheid.

Vrouwelijk

De brieven schrijvers, Paulus, Silvanus en Timoteüs, gebruiken een vrouwelijk beeld om te beschrijven hoe zij zich hebben opgesteld ten opzichte van de Tessalonicenzen. Zij hadden zich kunnen beroepen op hun gezag, als apostelen van Christus, maar dat hebben ze niet gedaan, zo schrijven zij in hun brief. Zij zijn de mensen van Tessalonica tegemoet getreden 'met de tederheid van een voedster die haar kinderen koestert'.

Zo'n zinnetje roept meteen allerlei beelden en associaties op. Foto's van moeders met pasgeboren kinderen. Het roept herinneringen op aan hoe teer en kwetsbaar zo'n leventje is. Maar niet alleen het serene, ook het aardse roept het op: zo'n rondborstige moederschoot waar alle snotneuzen en geschaafde knieën een plek hebben. Waar kinderen naartoe kruipen op het moment dat ze even gekoesterd willen worden. Een plaats waar het warm en zacht is. Een schoot waarin je je geborgen weet.

Spanning

Paulus, aan wie deze brief wordt toegeschreven, vergelijkt zijn eigen houding met de tederheid van een voedster. Hij wilde de mensen van Tessalonica blijkbaar niet op grond van status benaderen, zoals een apostel zou kunnen doen. Het suggereert dat de status van apostel een andere houding met zich zou meebrengen. Er staat niet beschreven hoe dát gegaan zou zijn. Misschien met de arrogantie van de macht, misschien met de gelijkhebbigheid van iemand die al weet hoe het zit? Wie zal het zeggen.

Er zit een bepaalde spanning in, in de status die je hebt en de houding die je aanneemt. In onze samenleving zeggen we bijvoorbeeld van bepaalde beroemdheden dat ze zo 'gewoon' zijn gebleven. Dat vinden we een compliment; dat je ondanks je status nog een praatje kunt maken met Jan en alleman. En misbruik maken van je gezag is in onze ogen helemaal uit den boze. Iedereen herinnert zich nog de brief in 1996 van politicus Frits Bolkestein aan de toenmalige minister van Volksgezondheid Els Borst. Een brief die betrekking had op een farmaceutisch bedrijf waarvan Bolkestein zelf commissaris was en die begon met 'Beste Els'. Daar liepen status, houding en belangen door elkaar. Recenter is het voorbeeld van de burgemeester uit Schiedam, Wilma Verver, die – naar verluidt – privé-geschillen en werkzaken niet uit elkaar kon halen.

Het vereist moed om je niet op je status te laten voorstaan

Paulus vindt het belangrijk om bij de Tessalonicenzen in herinnering te roepen dat, toen hij kwam met zijn reisgenoten, zij zich hebben opgesteld met de tederheid van een voedster. Op die manier wilden zij het goede gerucht van het evangelie verspreiden. Niet met de harde hand maar met een teder woord.

Intiem

Het doet mij denken aan een beeld van Niki de Saint Phalle. Een Franse kunstenaar die op haar derde naar Amerika is verhuisd en daarna op allerlei plaatsen in de wereld heeft gewoond. Haar kunst is vooral bekend door haar grote en kleurige vrouwenfiguren. Vrouwen met brede heupen en grote borsten. Vrouwen die zijn 'gemaakt' om kinderen te krijgen en te voeden. In één van haar plastieken zitten een man en een vrouw dicht bij elkaar*. Zij

houden allebei een wijnglas vast. Het ziet er intiem uit. De vrouw zit wat lager dan de man en met haar rechterarm neigt zij naar de man. Ook haar hoofd is duidelijk naar hem gericht. Het roept tederheid op of een liefdevolle benadering. Mensen in gesprek met elkaar, vertrouwd met elkaar.

In mijn verbeelding is Paulus dan juist de vrouw uit het plastiek van Niki de Saint Phalle en niet de man. Deze vrouw stelt zich open naar de ander op, bijna teder neigt zij haar hoofd en haar arm naar de man. 'Hoewel we ons als apostelen van Christus hadden kunnen laten gelden, zijn we u tegemoet getreden met de tederheid van een voedster die haar kinderen koestert' (1 Tess. 2:7). Het is een houding waar iedereen zich door kan laten inspireren. Maar ik kan me vooral voorstellen dat ambtsdragers deze tekst boven hun bed hangen. Het vereist moed om je niet op je status te laten voorstaan maar om met tederheid mensen tegemoet te treden. Prachtig dat een brief van Paulus ons ook nu nog richting kan geven. Het inspireert mij in elk geval weer om na te denken hoe ik als predikant mensen benader, als het gaat om God en het goede gerucht.

Kompas

In de brief refereert Paulus ook nog aan een andere houding, namelijk vrijmoedig spreken (zie vs. 2). In de NBV wordt het woord moed gebruikt. Er was moed voor nodig om, zoals Paulus schrijft, na alle beledigingen in Filippi toch weer de vrijheid van spreken te vinden. In vertrouwen op God, zijn Paulus en zijn reisgenoten weer op pad gegaan en hebben ze hun stem teruggevonden. De stem van 'alles durven zeggen' zoals er letterlijk staat. In Handelingen 4:13 staat geschreven dat door het vrijmoedig spreken van Paulus en Johannes zelfs het Sanhedrin onder de indruk was. Vrijmoedigheid en tederheid, het zijn twee woorden die mij raken als het gaat om mijn getuigenis. Ze geven een kompas in een tijd waarin status, deskundigheid, belangenverstrengeling en schreeuwerigheid ook nog wel eens richtinggevend kunnen zijn. 